

VLASTIVĚDA

charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Obor Vlastivěda se vyučuje jako samostatný předmět

ve 4. ročníku

2 hodiny týdně

ve 5. ročníku

2 hodiny týdně

V návaznosti na prvouku přináší žákům poznatky o významných přírodních, hospodářských, společenských, kulturních a historických okolnostech života lidí a o výsledcích jejich činnosti, s důležitými událostmi a významnými osobnostmi regionálních a národních dějin. Integruje poznatky, dovednosti a zkušenosti z vyučování a osobního života žáků s dalšími informacemi z tisku, rozhlasu a televize a ze zájmových oblastí. Formuje u žáků vědomí příslušnosti k vlastnímu národu, pěstuje žádoucí hodnotové orientace, rozvíjí zájem žáků o poznávání života, tradic, zvyklostí a zvláštností společenství v různých historických obdobích a v různých kulturních oblastech světa.

Vyučování směřuje zejména k tomu,

- aby žáci poznali různé druhy lidské práce a učili se chápat jejich souvislost s přírodními podmínkami
- aby žáci podrobněji poznávali místní krajinu a místní oblast a vytvářeli si tak počáteční ucelenou představu o České republice i o jejích jednotlivých oblastech
- aby si utvářeli představu o přírodě, kultuře historii a o životě lidí i o výsledcích jejich činnosti na různých velkých územích naší vlasti
- aby si utvářeli základní představu o způsobu života svých předků v různých historických obdobích i o způsobu života lidí v sousedství vlasti
- aby se naučili orientovat v terénu, pracovat s mapami, používat získané vědomosti v praktických situacích
- aby se u nich rozvíjela schopnost pozorovat, analyzovat, srovnávat, výstižně pojmenovat věci, jevy a děje, souvisle o nich vyprávět
- aby získávali odpovědný vztah ke kulturnímu bohatství vlasti, k jejímu přírodnímu prostředí, kulturnímu dědictví a historickým památkám
- aby se dostatečně seznámili s problematikou peněz a jejich použití (platby, půjčky, dluhy ...)
- aby rozuměli problematice bezpečné komunikace prostřednictvím elektronických médií

Cílové zaměření, klíčové kompetence oboru

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni k objevování a poznávání všeho, co je zajímavé a v čem by v budoucnu mohli uspět.

- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí
- upevňování preventivního chování
- orientace ve světě informací – časové a místní propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- učitel pomáhá řešit a třídit informace podle zvolených nebo zadaných kritérií
- učitel motivuje žáky pro celoživotní učení

Kompetence k řešení problémů

- žáci si upevňují účelné rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení zdraví a bezpečnosti druhých
- poznávají a ovlivňují svou jedinečnost
- učitel pomáhá žákům, aby mohli dojít k samostatným objevům, řešením a závěrům
- učitel učí žáky pracovat s odbornou literaturou, encyklopediemi apod., využívají různých informačních zdrojů

Kompetence komunikativní

- Žáci si rozšiřují slovní zásobu v osvojovaných tématech
- jsou vedeni k samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci
- pojmenovávají pozorované skutečnosti a zachycují je ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- přirozeně vyjadřují pozitivní city ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- Učitel podporuje u žáků prezentaci svých myšlenek a názorů, kladení otázek k věci, vzájemnému se naslouchání a zdůvodňování svých závěrů, vzájemně si radí a pomáhají si

Kompetence sociální a personální

Žáci pracují ve skupině

- efektivně spolupracují na řešení problémů
- učí se respektovat názory druhých
- přispívají k diskusi
- učitel je učí věcně argumentovat
- učitel vede děti k sebehodnocení, prosazování a odůvodňování svých myšlenek

Kompetence občanské

- učitel utváří vede děti k ohleduplnému vztahu k přírodě a kulturním výtvorům
- motivuje žáky k aktivní činnosti při uplatňování vztahu k okolí
- motivuje žáky k respektování pravidel

Kompetence pracovní

Žáci jsou vedeni k utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti

- učitel učí žáky používat různé materiály, nástroje a vybavení
- učitel zohledňuje soudobý stav a poznání a technického rozvoje

Kompetence digitální

- klademe důraz na vytváření společných pravidel chování ve třídě včetně pravidel při práci s technologiemi a na jejich dodržování
- vedeme žáky k dodržování pravidel chování při interakci v digitálním prostředí, k ochraně osobních údajů a k uvědomění si, které údaje je vhodné, a naopak nevhodné o sobě zveřejňovat a proč
- vedeme žáky k respektování autorských práv při využívání obrázků, videí a informací
- vedeme žáky ke zdravému používání online technologií, k uvědomění si zdravotních rizik, která mohou nastat při jejich dlouhodobém používání, a k jejich předcházení, např. zařazováním relaxačních chvil
- motivujeme žáky ke zkoumání přírody s využitím online aplikací a ke vhodnému využívání digitálních map a navigací
- dáváme žákům prostor k plánování a realizaci pozorování a pokusů s účelným využitím digitálních technologií

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět
Vyučovací předmět - Vlastivěda

Ročník: 5.

Výstup	Učivo	Průřezová témata,mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy
<p>- rozlišuje hlavní orgány moci a některé jejich státní zástupce, symboly našeho státu a jejich význam</p> <p>- vyhledává na mapě ČR jednotlivé kraje, popisuje jejich polohu v ČR</p> <p>- vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí an mapách naší republiky, Evropy a polokoule</p> <p>- vyhledává typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického</p> <p>- orientuje se na mapě, umí na mapě ukázat státy EU umí na mapě určit polohu státu k ČR, najít hlavní město</p> <p>- dokáže stručně charakterizovat stát EU</p> <p>- objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů, zná hlavní realie minulosti a současnosti naší vlasti a umí je časově zařadit s využitím regionálních specifik, zná významné osobnosti a umí je zařadit do příslušného období, umí popsat rozdíly ve způsobu života v minulosti a dnes</p> <p>- využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti</p> <p>Pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy</p> <p>Rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních realích minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik</p> <p>- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodrží pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)</p> <p>- rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu a řešení</p> <p>- rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo</p>	<p><u>MÍSTO, KDE ŽIJEME</u></p> <p>Naše vlast -domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly Regiony ČR - Praha a vybrané oblasti ČR , surovinové zdroje, výroba, služby a obchod Evropa a svět - kontinenty, evropské státy, EU, cestování</p> <p>Mapy obecně zeměpisné a tematické - obsah, grafika, vysvětlivky</p> <p><u>LIDÉ A ČAS</u></p> <p>Současnost a minulost v našem životě – státní svátky a významné dny, významné osobnosti novodobých českých dějin (Masaryk, V. Havel)</p> <p>Orientace v čase -dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace</p> <p>Čas, časová osa</p> <p>Přemyslovci, Lucemburkové, Jagellonci, Habsburkové</p> <p><u>LIDÉ KOLEM NÁS</u></p> <p>- rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, práce fyzická a duševní, zaměstnání</p> <p>- soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie; obchod, firmy, zájmové spolky, politické strany, církve, pomoc nemocným, sociálně slabým, společný „evropský dům“</p> <p>- chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného</p>	<p><u>Průřezová témata</u></p> <p>OSV – mezilidské vztahy</p> <p>VDO - principy demokr.jako formy vlády</p> <p>VMEGS - Evropa a svět nás zajímá</p> <ul style="list-style-type: none"> - objevujeme Evropu a svět - jsme Evropané - multikulturalita <p>ČJ (5. ročník): Literární výchova</p> <p>Př (5. ročník): Lidé kolem nás</p> <p>ČJ (5. ročník): Jazyková výchova</p>

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy
<p>demokratické principy</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy - porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi - sestaví jednoduchý osobní rozpočet - objasní, jak řešit situace, kdy jsou příjmy větší než výdaje a naopak - na příkladech objasní rizika půjčování peněz - uvede příklady základních příjmů a výdajů domácnosti - na příkladu vysvětlí, jak reklamovat zboží - poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce - rozumí problematice bezpečné komunikace prostřednictvím elektronických médií <p>- jednoduchými skutky realizuje tvořivost v mezilidských vztazích, především v rodině a kolektivu třídy</p> <p>- iniciativně vstupuje do vztahu s vrstevníky, dokáže rozlišit jejich nabídky k aktivitě a na nevhodné reaguje asertivně</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojmenuje rozdíly v komunikaci ve fyzickém a digitálním světě - uvede na příkladu rozdíly mezi reálnou a digitální identitou - uvede příklad informace, která může poškozovat druhou osobu - uvede, které údaje o sobě může zveřejnit a své tvrzení zdůvodní - vyhledá svou digitální stopu a porovná ji s jinou digitální stopou (např. známé osobnosti, spolužáka) - uvědomuje si, že zveřejněné informace lze jen obtížně odstranit 	<p>chování – ohleduplnost, etické zásady, zvládnání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům</p> <ul style="list-style-type: none"> - právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání a korupce, právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci, soukromého vlastnictví, duševních hodnot - vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky - kultura – podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura a subkultura - základní globální problémy – významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí - rizika elektronické komunikace <p><u>Tvořivost a základy spolupráce</u> Schopnost spolupráce – radost ze společné činnosti a výsledku, vyjádření zájmu, základní pravidla spolupráce</p> <p><u>Základy asertivního chování</u> Iniciativa – ve vztahu k jiným, hledání možností jak vycházet s jinými lidmi v rodině, ve třídě, mezi vrstevníky, iniciativa nepřijatá jinými a zpracování neúspěchu</p> <p>Soužití lidí – komunikace v digitálním světě, digitální identita Chování lidí – předcházení konfliktním situacím v online prostředí Osobní bezpečí – ochrana osobních údajů, digitální stopa</p>	<p>Etická výchova</p>